

„TEATRO stebuklas gimsta tada, kai aktorių išgyvenimai randa atsaką publikos širdyse ir smegenyse...“

Kretingos Egidijaus Radžiaus teatras – vienas seniausių nepertraukiamai veikiančių mėgėjų teatrų Žemaitijoje. Kitų metų gegužės 16 d. bus jau 60 metų, kaip jis žiūrovus pakvietė į savo pirmąjį spektaklį – komediją „Žmoguje pavasaris – meilė“, sukurtą pagal Kazio Sajos „Gerasis dėdė“ ir Popovičiaus „Jis ir ji“ (režisierė Bronislava Elžbieta Tautkutė). Ilgiausiai teatrui, net trisdešimt vienerius metus, vadovavo šią režisierę pakeitęs Lietuvoje mėgėjų teatrų patriarchu vadintas režisierius Egidijus Radžius (1929–2000). Pagerbiant jo atminimą, teatrui 2001 m. suteiktas Egidijaus Radžiaus vardas. 2000 m. teatro vairą perėmė jaunas režisierius ir aktorius Nerijus GEDMINAS. Jį pokalbiui pakvietė Danutė MUKIENĖ.

Augustė Bendikaitė, Emilija Naraškevičiūtė, mimas Aleksas Mažonas, Julija Naraškevičiūtė, Alina Provolovska. Atgijusios metų laikų skulptūros Kretingos dvaro parke prie Kretingos muziejaus. 2022 m. Domyko Miežečio nuotrauka

– *Kaip Jūs apibūdintumėt savo teatro veiklą paskutiniaisiais metais?*

– Visas pasaulis išgyveno keletą sunkių ir keistų metų. Karantinai sustabdė įprastą visiems gyvenimo ritmą ir mus, teatralus, atskyrė nuo žiūrovų. Teatro stebuklas gimsta tada, kai aktorių išgyvenimai randa atsaką publikos širdyse ir smegenyse, kai tu, būdamas scenoje, gali jausti salės alsavimą, girdėti jos juoką ar tramdomas ašaras. Ir jokie nuotoliniai, virtualūs vaidinimai, senų spektaklių įrašai to negali pakeisti.

Labai gaila nutrūkusių repeticijų, abu ruošiami spektakliai – tiek Antano Škėmos „Vienas ir kiti“, tiek Juozo Tumo-Vaižganto „Žemės ar moters“ – jau buvo gerokai pažengę ir artėjo prie premjerų. Po karantinų,

darbas, faktiškai prasidėjo iš naujo, nes vieno spektaklio aktoriai primiršo, kas jau buvo padaryta, o kitame pasikeitė daugiau kaip pusė sudėties – jaunimas baigė mokyklą ir išvažiavo iš Kretingos, kiti susirado naujų pomėgių.

Žinau, kad dalis kitų teatrų kolektyvų bandė repetuoti virtualiai, kiti (buvo ir tokių) rinkosi

Tarptautinės akcijos viešas Nassim Soleimanpour (Iranas) pjesės „Baltasis triušis, raudonasis triušis“ skaitymo renginys (koordinatorių N. Gedminas) Kretingos kultūros centre. Priekyje kairėje – aktorius Antanas Jonaitis, toliau – žiūrovai. 2023 m. Nuotrauka Silvos Samoškienės

slapta, bet mums taip nepavyko, o ir nemanau, kad būtų buvę produktyvu bei naudinga – laikausi tos nuomonės, kad teatras yra akimirkos menas, kuris gimsta čia ir dabar. Beje, virtualią kūrybą mes taip pat išbandėme – karantino metu aktoriai įskaitė režisieriaus pasiūlytus tekstus, parinko ar savarankiškai nufilmavo jiems vaizdus ir taip buvo parengtas bei internete paskelbtas visas ciklas video darbų, pavadintų „Polifoniniais skaitiniais“. Juos galime rasti internete adresu <https://www.youtube.com/@kretingos-teatras6969/videos>.

Pasibaigus karantinams, susikoncentravome į spektaklį „Žemės ar moters“, o dabar grįžtame ir prie A. Škėmos pjesės.

Kolektyvas yra išsiilgęs veiklos ir žiūrovų, tad dalyvauja įvairiuose renginiuose, parodų atidarymuose, performansuose. Žodžiu, turime įvairios veiklos ir taip kompensuojame tą prastovų, laiką.

– *Ką iš savo planų, kuriuos turėjote ateidamas dirbti į Kretingos Egidijaus Radžiaus teatrą, Jums pavyko įgyvendinti, ko teko atsisakyti ir kodėl?*

– Praėjusiais metais turėjau, jeigu galima taip sakyti, tiek asmeninę, tiek ir darbo Kretingoje, sukaktis, tai, bent jau pats sau, šiokią tokią ataskaitą galiu padaryti.

Pradėjęs važinėti į Kretingą, gal iš per didelio entuziazmo, gal iš jaunatviško maksimalizmo neįvertinau publikos ir apskritai vietinės teatro bendruomenės konservatyvumo, įsivaizdavau, kad tiesiog trūksta pasiūlos, kad žiūrovas galėtų rinktis. Maniau: jeigu pradėsime statyti ar kvies-

Iš kairės: timitininkas Irmantas Norkus, Diana Jomantaitė-Jonaitienė, Domyka Strakšaitė, Nerijus Gedminas Alfonso Lekavičiaus abstrakčios tapybos parodos atidaryme (meno akcijos „Kita erdvė [3°] Vakarų krantas“ renginys). Kretingos kultūros centras, 2021 m.

Po spektaklio 2020 m. Mažeikiuose vykusiame festivalyje „Invazijos“ Mažeikių „čigonės“ ir A. Čechovo „Jubiliejus“ kūrėjai: Pranas Pikturna, Vida Slavinskė, Nerijus Gedminas, Diana Jomantaitė-Jonaitienė, Antanas Jonaitis, Julija Naraškevičiūtė, Andrius Gaubys, Gerda Saunorienė, Jonas Pakutka. Nuotraukos iš Kretingos Egidijaus Radžiaus teatro archyvo

tis kitokių žanrų bei stilių spektaklius, jeigu auditorija galės susipažinti su šiuolaikiniu teatru, jo atradimais, tai ne tik praplės jos akiratį, bet ir duos postūmį viso miesto kultūros vystymuisi.

Atsimenu, kai visą šią programą išdėsčiau komisijai stodamas į

magistrantūros studijas, iš jos narių sulaukiau ironiškų šypsenų. Ir dabar suprantu, kiek jie, žinodami situaciją mažuose miesteliuose, buvo teisūs.

Pirmieji mano režisuoti spektakliai Kretingoje (V. Slavkino
(Nukelta į 52 p.)

Viršuje ir kairėje – scenos iš A. Čechovo spektaklio „Jubiliejus“ (rež. N. Gedminas). Vaidina: 1. Jonas Pakutka (Banko tarnautojas), Diana Jomantaitė-Jonaitienė (Tatjana Aleksejevna), Pranas Pikturna (Chirinas); 2. P. Pikturna, Vida Slavinskė (Merčiutkina); 3. Antanas Jonaitis (Šipučinai), V. Slavinskė, D. Jomantaitė-Jonaitienė. Kretingos kultūros centras, 2019 m. Valdo Vyšniausko nuotraukos; 4. P. Pikturna, V. Slavinskė MemelFest festivalyje Klaipėdoje 2020 m. Renginio organizatorių nuotrauka

„Blogas butas“, A. Mackaus „Slėptuvė“), nors jau renkantis medžiagą buvo kitokie, bet labai nenutolo nuo to, kas buvo suprantama ir įprasta Kretingos žiūrovui. Šaltas dušas buvo K. Ostrausko „Šaltkalvio“ premjera, kuri praėjo beveik visiškoje tyloje, nors spektaklio žanras – absurdo komedija. Kartu su aktoriais svarstėmė, ką ir kur ne taip padarėme, kodėl nesulaukėme tikėtos reakcijos. Tačiau... Po kelių savaičių tas pats spektaklis, parodytas Klaipėdos universiteto studentams, atsakė į visus klausimus – juokas salėje netilo nė akimirksniai, o dar po kelių mėnesių į kitą pasirodymą specialiai, kaip pats sakė, atvykęs dabar jau a. a. aktorius Ferdinandas Jakšys, artimai bendravęs su pjesės autoriumi, ne-

gailėjo gerų žodžių nei režisieriui, nei atlikėjams.

Panaši situacija buvo ir su „Maru“, sukurtu pagal A. Puškino pjesę. Šis spektaklis, sukėlęs diskusijas Kretingoje, buvo įtrauktas į geriausių sezono mėgėjų teatrų pastatymų Lietuvoje dešimtuką, apdovanotas šventės-apžiūros „Atspindžiai“ laureato diplomu.

Lygiai taip pat ir su teatro festivaliais. Mieste daugiau nei trisdešimt metų rengiama komedijų šventė „Vėinė joukā“. Dar esant gyvam ilgamečiam teatro režisieriumi Egidijui Radžiui kartu su juo buvome pradėję mąstyti ir apie kitokio formato renginį. Šią idėją jau teko įgyvendinti vienam. Meno akcija „Kita erdvė [3°] Vakarų krantas“, prasidėjusi

kaip teatro šventė, išaugo į šiuolaikinio meno pristatymą Kretingoje. Šalia dramos spektaklių joje vyko ir šiuolaikinio šokio pasirodymai, ir klasikinės

(Nukelta į 54 p.)

Scenos iš J. Tumo-Vaižganto spektaklio „Žemės ar moters“ (rež. N. Gedminas). Vaidina: 1. Rolandas Metlovas (Gaidys), Liuda Griepėdienė (Petrutė); 3. Vida Slavinskė (Gražienė), R. Metlovas, Rolandas Normanas (Rudys). Festivalis „Invazijos“, Mažeikiai, 2023 m. Renginio organizatorių nuotraukos; 2. Rolandas Normanas (Rudys). Tarptautinis teatro festivalis „TEATRAdimai 2022“ Telšiuose. Mindaugo Karaliaus nuotrauka; 4. R. Metlovas, L. Griepėdienė, antrame plane: L. Jonutytė (Karusė), V. Slavinskė; 5. Stovi R. Normanas, sėdi: R. Metlovas, V. Slavinskė, L. Jonutytė. Festivalis „Gryčios priemenėje“. Tytuvėnai, 2022 m. Alano Augusto Buivydo nuotraukos; 6. L. Griepėdienė, V. Slavinskė, R. Normanas, R. Metlovas; 7. L. Griepėdienė, R. Normanas, R. Metlovas, V. Slavinskė, L. Jančiauskienė. Klotimo teatro šventė Kruopiuose 2022 m. Nuotraukos Ramūno Ž.

Scenos iš Germano Grekovo ir Jurijaus Muravickio spektaklio „Nepaprasti Julės ir Natašos nuotyčiai“ (rež. N. Gedminas). Vaidina: viršuje Deimantė Paulė (Julija); dešinėje nuo viršaus: Emilija Naraškeviūtė (Nataša), Rolandas Normanas (Tardytojas). „Memel-Fest“ festivalis Klaipėdoje 2022 m. Sandros Ivanauskės nuotraukos

bei elektroninės muzikos koncertai, performansai, dailės ir fotografijos parodos, filmų peržiūros. Renginio metu savo kūrybą pristatė nacionalinių ir vyriausybės premijų, Auksinių scenos kryžių laureatai, šalyje bei už jos ribų žinomi menininkai, užsienio šalių atlikėjai. Renginiai vyko ir Kretingos kultūros centre, ir vienuolyne, ir netradicinėse erdvėse – apleistose dirbtuvėse, muziejaus parke, rūsyje. Gaila, bet plačiosios auditorijos dalies tai nesudomino. Pagrindiniai renginių lankytojai buvo gimnazistai bei studentai – naujovėms, kultūriniam švietimui imliausi žiūrovai, bet, kaip tai bebūtų gaila, baigę studijas, dažniausiai išvykstantys į didžiuosius miestus.

Visa tai teko patirti. Tai pats savo darbo metus Kretingoje įvardinčiau kaip nuolatinį balansavimą tarp to, ko reikia vietos publikai ir ką norėtusi dary-

ti pačiam. Net planuodamas teatro repertuarą porą metų į priekį dėlioju jį taip, kad po rimto spektaklio būtų komedija, po klasikos ar liaudiškos pjesės – šiuolaikinės dramos kūrinys.

Žinoma, negalima teigti, kad žiūrovo skonis nesikeičia. Tiesiog tos permainos vyksta ne taip greitai, kaip įsivaizdavau pradėdamas darbą Kretingos kultūros centre.

– *Kokie spektakliai šiemet yra Jūsų teatro repertuare, kam juose esate patikėję pagrindinius vaidmenis ir kaip jiems sekasi scenoje persikūnyti?*

– Šiuo metu teatro repertuare visiškai parengtas ir „einantis“ spektaklis – Vaižganto „Žemės ar moters“. Jame įsimintinus ir ryškius vaidmenis sukūrė teatro veteranai Rolandas Metlovas, Liuda Griškė-

Julija Naraškevičiūtė, Augustė Bendikaitė, Emilija Naraškevičiūtė, Alina Provolovska, Nerijus Gedminas. Atgijusios metų laikų skulptūros Dvaro parke. Kretingos muziejus, 2022 m. Dominyko Miežečio nuotrauka

dienė, Vida Slavinskė, Laima Jančiauskienė. Šalia jų puikiai pritapo Rolandas Normanas ir debiutantė Loreta Jonutytė. Spektaklis yra mėgstamas ir laukiamas tiek festivaliuose, tiek kaimų šventėse – po premjeros per metus jis jau suvaidintas daugiau kaip dvidešimt kartų.

Dar du spektakliai yra „budėjimo režime“, t. y. juos vėl reikėtų repetuoti tam, kad sugrąžintume į sceną. Tai Antono Čechovo „Jubiliejus“ (pagrindinius vaidmenis jame yra sukūrę Antanas Jonaitis, Diana Jomantaitė-Jonaitienė, Pranas Pikturna, Vida Slavinskė) bei Germno Grekovo ir Jurijaus Muravickio „Nepaprasti Julės ir Natašos nuotykiai“, kuriame gražiai atsiskleidė ir į kolektyvą įsiliejo jaunosios aktorės Deimantė Paulė bei Emilija Naraškevičiūtė. Joms tai buvo didelis iššūkis, nes pjesė sunki psichologiškai ir fiziškai, viso spektaklio metu merginos nepalieka scenos. Su tokiu krūviu joms padėjo susitvarkyti mūsų teatro veteranas Stasys Jauga, įtikinamai suvaidinęs Notarą.

Šie spektakliai – liaudiška komedija, klasikinė komedija bei šiuolaikinė drama – parodo, koks įvai-

Emilija Naraškevičiūtė, Julija Naraškevičiūtė ir Augustė Bendikaitė prie režisieriaus Egidijaus Radžiaus portreto. E. Radžiaus žento ir teatro emblemos autoriaus Nerijaus Ermino parodos „Svetainė“ atidarymo ir E. Radžiaus 90-ojo gimtadienio paminėjimas Kretingos kultūros centre (meno akcijos „Kita erdvė [3°] Vakarų krantas“ renginys 2019 m.). Andriaus Gaubio nuotrauka

riapusis yra Egidijaus Radžiaus teatro kolektyvas, ir kad tiek aktoriai, tiek režisierius, rinkdamiesi dramatinę medžiagą, nebijo rizikuoti.

– *Ar paskutiniaisiais metais jaučiate, kad Jūsų teatras mieste, rajone yra laukiamas ir reikalingas?*

– Po karantinų buvo klausimas, kaip ir koku būdu pavyks susigrąžinti žiūrovą. Laikui einant po truputį susidomėjimas teatru atgijo, tik gal kiek mažiau mieste, nes Kretingos meno mylėtojai turi didesnę pasirinkimą, negu mažesnių miestelių ir kaimų gyventojai tiek mūsų rajone, tiek ir kaimyniniuose. Ten mes esame laukiami. Jeigu galėtume ir sutiktume važiuoti visur, kur esame kviečiami, tai turėtume po kelis pasirodymus per mėnesį, o kar-

(Nukelta į 56 p.)

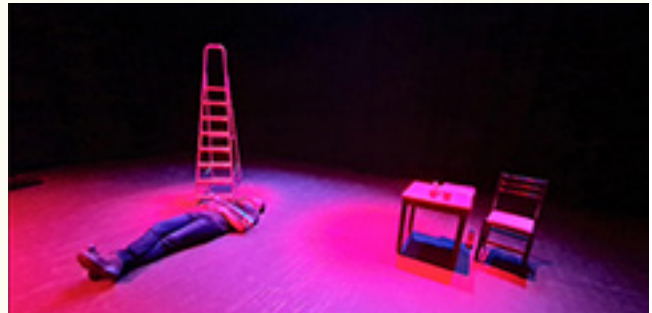
Julijos Naraškevičiūtės nuotraukose viršuje ir dešinėje viršuje: A. Škėmos spektaklio „Vienas ir kiti“ (rež. N. Gedminas) repeticijose 2023 m. Iš kairės: Emilija Naraškevičiūtė (Alė), Dominykas Miežetis (Jurgis), ant rame plane – Julija Train-Serapinienė (Sena moteris); E. Naraškevičiūtė, D. Miežetis

tais ir per savaitę reikėtų vaidinti po keletą kartų.

– *Ar tam, kad teatras sėkmingai gyvuotų, užtenka lėšų, kurias teatrui skiria rajono valdžia? Jei ne, kam jų labiausiai trūksta?*

– Labiausiai lėšų trūksta scenografijai ir kostiumams, kartais ir įrangai. Pavyzdžiui, spektaklyje „Nepaprasti Julės ir Natašos nuotyčiai“ kringiški tur būt vieni iš pirmųjų Lietuvos mėgėjų teatre išbandė multi-video-maping'ą. Dalį tam reikalingų priemonių teko pasigaminti patiems, dalį pasiskolinti ir išsinuomoti. Kad ir kaip džiugintų dailininko Andriaus Gaubio, video operatoriaus gabar jau a. a. Valdo Vyšniausko, kompozitoriaus Arnoldo Bružo pasiektas darbo rezultatas, labai gaila „dviračio išradinėjimui“ sugaišto laiko ir energijos, nes visa tai jau seniai daroma pasaulyje ir tam yra sukurtas reikalinga įranga, o mes jos nusipirkti neturėjome galimybes.

Rajono valdžia tiesiogiai mūsų teatro nefinan-

Antanas Jonaitis tarptautinės akcijos – viešo Nassim Soleimanpour (Iranas) pjesės „Baltasis triušis, raudonasis triušis“ skaitymo metu (koord. N. Gedminas) Kretingos kultūros centre 2023 m. Silvos Samoškienės nuotrauka

suoja, išskyrus tuos atvejus, kai vykstame gastrolių į užsienį. Lėšas mums skiria Kretingos kultūros centras. Vienu metu buvo sudaryta galimybė rašyti projektus (paraiškas) dėl kolektyvo veiklos finansavimo, bet kažkaip neteko girdėti, kad kažkas iš kolektyvų būtų jį gavęs. Bent jau mūsų paraiška nebuvo patenkinta.

– *Koks Jūsų teatro santykis su Kretingos rajono savivaldybės kultūros centru?*

– Egidijaus Radžiaus teatras yra kultūros centro kolektyvas, kaip ir visi kiti – šokių, folkloro, kapeilos, chorai. Visus mums iškilusius klausimus ir problemas sprendžiame kartu. Teatras kartu su kitais kolektyvais dalyvauja Kultūros centro ir kitų rajono įstaigų organizuojamuose renginiuose, padedame vieni kitiems, dalinamės ta pačia scena, tuo pačiu transportu, konkuruojame dėl finansavimo.

– *Kokius tradicinius renginius organizuojate, kas juose dalyvauja?*

– Režisieriaus Egidijaus Radžiaus sumanyta komedijų šventė „Vėinė joukā“ šiemet įvyko jau trisdešimt pirmą kartą. Joje dalyvauja mūsų bičiu-

liai– kitų Lietuvos miestų ir užsienio šalių mėgėjų teatro kolektyvai. Su vienais iš jų – Trakais, Rokiškiumi, Agluonėnais mus sieja sena draugystė. Nauji ryšiai yra užsimezgę su Utenos Kamerinio teatro ir Gedimino Šimkaus teatro „Artyn“, kuris veikia Klaipėdoje, kolektyvais.

Mūsų teatro organizuojama meno akcija „Kita erdvė [3°] Vakarų krantas“ skirta profesionalaus meno – teatro, kino, šokio, dailės – sklaidai.

– *Kas yra didžiausi Jūsų teatro bičiuliai, pagalbininkai, rėmėjai?*

– Žiūrovai, aktoriai ir jų šeimos.

– *Kokie artimiausi teatro planai? Gal kuriate naujus spektaklius, planuojate gastroles ir kt?*

– Šiuo metu repetuojame du spektaklius – tęsiame karantino nutrauktas jau minėtas Antano Škėmos pjesės „Vienas ir kiti“ (režisierius Nerijus Gedminas) repeticijas ir darbą su aktorais kuriant spektaklį pagal Kazio Sajos kūrybą pradėjo režisierė Kristina Lauciūtė-Dimienė. Po truputį pradėdame ruošti ir respublikinei Dainų šventei.

Šiais metais planuojame dalyvauti tradiciniame Klaipėdos festivalyje *MemelFest*, kurio nuolatiniai dalyviai kartu su šeiminkais bei Klaipėdos žydų bendruomenės teatru „Šatil“ mes esame. Rengiamės vykti ir į menų festivalį „Gedimino 40“, skirtą teatro

Nuotraukoje: stovi Nerijus Gedminas, Arnoldas Bružas, Jonas Pakutka, Deimantė Paulė, Stasys Jauga, Emilija Naraškevičiūtė; sėdi Gerda Saunorienė, Laima Jančiauskienė, Andrius Gaubys. Festivalis „ARTimi“ Anykščiuose 2019 m. Fotografas nežinomas. Nuotrauka iš Nerijaus Gedmino archyvo

Nuotraukoje (iš kairės): Laima Jančiauskienė, Rolandas Metlovas, Rolandas Normanas, Liuda Griškėdienė, Nerijus Gedminas, Vida Slavinskė, Valdas Slavinskis 2022 m. prieš spektaklį Kretingoje. Vitos Urbonienės nuotrauka

pedagogo Gedimino Šimkaus atminimui. Rudenį laukia svarbiausias Lietuvos mėgėjų teatrų renginys – šventė-apžiūra „Atspindžiai“. Na ir, žinoma, jei tik turėsime galimybę, stengsimės apsilankyti visur, kur tik mus kvies.

Dėkoju už pokalbį ir linkiu Jums ir Jūsų kolektyvui sėkmės!